



ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 13 września 2024 r.

Pozycja 204

POSTANOWIENIE z dnia 20 grudnia 2023 r. Sygn. akt Ts 108/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Jarosław Wyrembak,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.J. w sprawie zgodności:

art. 455 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 1964 r. Nr 16, poz. 95, ze zm.) „w zakresie roszczeń wynikających z art. 415 [ustawy – Kodeks cywilny]”, z art. 2 w związku z art. 64 ust. 2, art. 64 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 4 sierpnia 2020 r. (data nadania) M.J. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił z zarzutami na tle następującego stanu faktycznego.

1. Pozwem z 12 lutego 2002 r., wniesionym w ramach postępowania karnego przed Sądem Rejonowym w T. w sprawie o sygn. akt [...], skarżący zażądał zasądzenia na jego rzecz kwoty 16 000 zł z odsetkami tytułem należności głównej i kwoty 5 240 zł z odsetkami oraz 5 015 zł z odsetkami z tytułu kosztów zastępstwa procesowego. Postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z 27 stycznia 2016 r. (sygn. akt [...]) powyższe powództwo adhezyjne zostało przekazane do rozpoznania przez Sąd Rejonowy w T. IX Wydział Cywilny (dalej: Sąd Rejonowy). Wyrokiem zaocznym z 20 października 2016 r. (sygn. akt [...]) Sąd Rejonowy zasądził na rzecz skarżącego kwotę 16 000 zł z odsetkami i oddalił powództwo w pozostałej części. Sąd przyznał rację skarżącemu jedynie w zakresie dochodzonej przez niego należności głównej i wskazał, że – w okolicznościach rozpoznawanej sprawy – jego żądanie w pozostałym zakresie nie jest zasadne.

Na skutek odwołania skarżącego od powyższego rozstrzygnięcia, Sąd Rejonowy wyrokiem z 13 czerwca 2019 r. (sygn. akt [...]) utrzymał w mocy powołane wyżej rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego z 20 października 2016 r. Wyrokiem z 12 grudnia 2019 r. (sygn. akt [...]) Sąd Okręgowy w K. III Wydział Cywilny Odwoławczy (dalej: Sąd Okręgowy) oddalił apelację skarżącego w analizowanej sprawie.

2. W tym stanie rzeczy skarżący wystąpił do Trybunału Konstytucyjnego ze skargą konstytucyjną wskazując wyrok Sądu Okręgowego z 12 grudnia 2019 r. jako ostateczne orzeczenie w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej u.o.t.p.TK). Skarżący upatruje w nim naruszenia prawa do ochrony roszczenia o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym przez to, że nie podlega ono – w jego opinii – ochronie prawnej w okresie między dokonaniem czynu niedozwolonego i doręczeniem sprawcy wezwania do naprawienia szkody.

3. Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 19 sierpnia 2020 r. (doręczonym 2 września 2020 r.) skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez doręczenie odpisów lub kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem rozstrzygnięć wydanych w jego sprawie, w tym orzeczenia wskazanego w skardze jako ostateczne w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK. Skarżący odniósł się do powyższego wezwania pismem z 7 września 2020 r. (data nadania).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393, ze zm.; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia na warunkach określonych w Konstytucji oraz u.o.t.p.TK. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych prawem wymagań lub gdy jest oczywiście bezzasadna.

2. Zgodnie z art. 61 ust. 3 u.o.t.p.TK, jeżeli skarga konstytucyjna nie spełnia wymagań przewidzianych w ustawie, a usunięcie braków jest możliwe, sędzia Trybunału wydaje zarządzenie, w którym wzywa do ich usunięcia w terminie 7 dni od dnia doręczenia zarządzenia. Zgodnie zaś z art. 61 ust. 4 pkt 2 Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, jeżeli braki, o których mowa w art. 61 ust. 3 u.o.t.p.TK, nie zostały usunięte w terminie.

3. Po przeprowadzeniu rozpoznania wstępnego przedmiotowej skargi Trybunał Konstytucyjny ustalił, że nie spełnia ona warunków dopuszczenia do rozpoznania merytorycznego z uwagi na nieusunięcie braków formalnych wymienionych w zarządzeniu Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 19 sierpnia 2020 r. Wobec nieusunięcia któregośkolwiek z braków określonych w zarządzeniu sędziego w przepisany terminie, Trybunał postanawia odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 2 u.o.t.p.TK.

3.1. Zgodnie z art. 53 ust. 2 pkt 1 u.o.t.p.TK do skargi konstytucyjnej dołącza się wyrok, decyzję lub inne rozstrzygnięcie wydane na podstawie przepisu, o którym mowa w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK, tj. przepisu, na podstawie którego orzeczono ostatecznie o wolnościach lub prawach albo obowiązkach skarżącego określonych w Konstytucji i w stosunku do którego skarżący domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją. Zgodnie zaś z art. 53 ust. 2 pkt 2 u.o.t.p.TK do skargi dołącza się także wyroki, decyzje lub inne rozstrzygnięcia potwierdzające wyczerpanie drogi prawnej, a w myśl art. 58 ust. 2 u.o.t.p.TK pisma procesowe i załączniki wnoszone do Trybunału powinny być sporządzone w liczbie pozwalającej na doręczenie ich wszystkim uczestnikom postępowania oraz zachowanie dwóch egzemplarzy w aktach sprawy. Ustawa o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem

Konstytucyjnym nie zawiera wskazań co do formy wyroków i innych rozstrzygnięć sądowych dołączanych do skargi konstytucyjnej, więc – zgodnie z art. 36 u.o.t.p.TK – w zakresie nieuregulowanym w tej ustawie do postępowania przed Trybunałem stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, ze zm.; dalej: k.p.c.).

3.2. Zgodnie z art. 244 § 1 k.p.c. dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. W kontekście analizowanej skargi rozstrzygnięcia, o których mowa w art. 53 ust. 2 pkt 1 i 2 u.o.t.p.TK, należy uznać za dokumenty urzędowe w rozumieniu art. 244 § 1 k.p.c. W myśl zaś art. 250 § 1 k.p.c., jeżeli dokument urzędowy znajduje się w aktach organów lub podmiotów, o których mowa w art. 244 § 1 k.p.c., do akt sprawy dołącza się urzędowo poświadczony przez ten organ odpis lub wyciąg z dokumentu. Na gruncie analizowanej skargi nie ulega wątpliwości, że skarżący mógł uzyskać dokumenty, o których mowa w art. 53 ust. 2 pkt 1 i 2 u.o.t.p.TK i zgodnie z tym przepisem miał obowiązek dołączenia do skargi konstytucyjnej ich odpisów poświadczonych przez sąd. Celem zaś wypełnienia obowiązku z art. 58 ust. 2 u.o.t.p.TK dopuszczalne jest powielenie odpisów rozstrzygnięć sądowych przez sporządzenie ich kserokopii, o ile – zgodnie z art. 129 § 2 k.p.c. – każda kopia jest należycie potwierdzona za zgodność z oryginałem przez notariusza albo przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Na wagę poświadczenia kserokopii za zgodność z oryginałem wskazuje orzecznictwo Sądu Najwyższego, który wskazał, że poświadczona za zgodność z oryginałem kopia dokumentu ma moc dowodową równą oryginałowi oraz że kserokopia – jako odwzorowanie oryginału – może być uznana za odpis, jednakże pod warunkiem poświadczenia jego zgodności z oryginałem (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 10 lipca 2009 r., sygn. akt II CSK 78/09, Legalis nr 274052). Takiemu stanowisku dał wyraz Sąd Najwyższy w uchwale z 29 marca 1994 r., sygn. akt III CZP 37/94 (OSNCP 1994 nr 11, poz. 206) i jest to pogląd ugruntowany w orzecznictwie.

3.3. W reakcji na wezwanie do usunięcia braku formalnego w zakresie doręczenia odpisu lub kopii poświadczonej za zgodność z oryginałem wyroków potwierdzających wyczerpanie drogi prawnej oraz uzyskanie ostatecznego orzeczenia, skarżący przedstawił poświadczoną za zgodność z oryginałem kserokopie jedynie pierwszych stron dokumentów stanowiących te rozstrzygnięcia, tj. stron zawierających tylko treść sentencji wyroków wydanych w jego sprawie. Co więcej, celem doręczenia Trybunałowi odpowiedniej ilości egzemplarzy dołączanych do skargi dokumentów, skarżący sporządził kserokopie poświadczonych za zgodność z oryginałem fragmentów orzeczeń. Żadna z nich nie została jednak poświadczona za zgodność z oryginałem. Trybunał Konstytucyjny podziela w tym kontekście pogląd Sądu Najwyższego, że niepoświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia nie jest dokumentem. Warunkiem zaś uznania kserokopii za dokument jest opatrzenie jej podpisaną adnotacją o poświadczeniu za zgodność z oryginałem. Niedołączenie do skargi treści uzasadnień uzyskanych przez skarżącego wyroków uniemożliwia ponadto przeprowadzenie pełnego rozpoznania wstępnego skargi konstytucyjnej, w szczególności ustalenie, na jakiej podstawie wyroki te były wydane oraz ewentualnie, które prawa lub wolności skarżącego i w jaki sposób mogły zostać naruszone. Okoliczność ta prowadzi do stwierdzenia, że choć poprawne usunięcie braku formalnego skargi było możliwe, skarżący nie wykonał zarządzenia Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 19 sierpnia 2020 r., co stanowi samodzielną przesłankę odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 2 u.o.t.p.TK.

4. Niezależnie od powyższej, samodzielnej przesłanki odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, Trybunał ustalił, że w uzasadnieniu skargi nie wskazano sposobu, w jaki wynikające ewentualnie z art. 2 i art. 64 ust. 2 Konstytucji prawa lub wolności skarżącego zostały naruszone przez zaskarżony przepis. Wywiedzenie przysługujących skarżącemu praw z przytoczonych w skardze wzorców kontroli oraz wskazanie sposobu, w jaki doszło do ich naruszenia, a wreszcie uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem w analizowanej skardze, ustąpiło miejsca polemice z rozstrzygnięciami sądowymi wydanymi w indywidualnej sprawie skarżącego. Okoliczność ta prowadzi do ustalenia, że skarżący nie wypełnił ciążącego na nim w tym zakresie obowiązku, o którym stanowi art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK. Co do zasady, brak formalny skargi, stwierdzony na gruncie tego przepisu, może być usunięty po wezwaniu wydanym w tym zakresie przez sędziego Trybunału Konstytucyjnego na podstawie art. 61 ust. 3 u.o.t.p.TK. Przepis ten stosuje się jednak w przypadku, gdy – w ocenie sędziego – elementy argumentacji przedstawionej na poparcie zarzutów w uzasadnieniu skargi konstytucyjnej wymagają sprecyzowania lub wyjaśnienia. Tymczasem w kontekście analizowanej skargi usunięcie braku formalnego na tle art. 53 ust. 1 pkt 2 i 3 u.o.t.p.TK sprowadzałoby się w istocie do konieczności sporządzenia nowego uzasadnienia, które nie tyle dopełniałoby przedstawione już argumenty skarżącego, co polegałoby na sformułowaniu ich po raz pierwszy. To zaś nastąpiłoby już po upływie terminu do wniesienia skargi, o którym mowa w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK. Wypowiedź skarżącego w brzmieniu przedstawionym Trybunałowi wraz z *petitum* skargi nie odpowiada bowiem kryteriom, które winno spełniać uzasadnienie skargi konstytucyjnej zgodnie z art. 53 ust. 1 pkt 2 i 3 u.o.t.p.TK.

Po wstępnym rozpoznaniu analizowanej skargi Trybunał Konstytucyjny poprzestaje na ustaleniach, o których mowa w poprzednim punkcie i – wobec nieusunięcia braków formalnych skargi, których usunięcie było możliwe – zobowiązany jest do odmówienia nadania skardze dalszego biegu.

5. W związku z powyższym, na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 2 u.o.t.p.TK, Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.